

SENTER FOR GRUNNFORSKNING¹

ved

Det Norske Videnskaps-Akademi

ÅRSBERETNING 2006

Senter for grunnforskning (CAS) er en privat stiftelse. CAS ble opprettet av Det Norske Videnskaps-Akademi i 1989, men full virksomhet kom først i gang høsten 1992. Formålet er å heve kvaliteten på norsk grunnforskning og tverrvitenskapelig teoretisk arbeid opp på det høyeste internasjonale nivå innenfor humaniora/teologi, samfunnsvitenskap/jus, naturvitenskap/medisin og matematikk. Senteret leier kontorer i Det Norske Videnskaps-Akademi, Drammensveien 78, N- 0271 Oslo. I 1993 ble det etter oppfordring fra departementet opprettet et Driftsfond som har til formål å sikre driften av Senteret. Fondet forvaltes av Senterets styre.

1. ADMINISTRATIVE FORHOLD

Styret er Senterets øverste organ. Dets sammensetning er regulert i vedtektenes § 4 som lyder:

«Styret i Det Norske Videnskaps-Akademi og Universitets- og høgskolerådet utpeker hver to medlemmer med varamedlemmer til Senterets styre. Akademiet utpeker i forståelse med Universitets- og høgskolerådet ytterligere ett medlem som skal være styrets leder, samt dette medlems varamedlem. ... Staten oppnevner styrets sjettede medlem. Akademiet utpeker i forståelse med Universitets- og høgskolerådet ett av de øvrige medlemmer til nestleder i styret. ... Det Norske Videnskaps-Akademis styre har adgang til å oppnevne et av sine medlemmer som observatør til styret i Senter for grunnforskning.» Statens representant oppnevnes av Norges forskningsråd (NFR).

I 2006 var styret sammensatt av følgende medlemmer:

Professor Aanund Hylland, Universitetet i Oslo (leder) – DNVA

Prorektor Gerd Bjørhovde, Universitetet i Tromsø (nestleder) - UHR

Professor Kenneth Hugdahl, Universitetet i Bergen – DNVA

Professor Liv Bliksrud, Universitetet i Oslo – DNVA

Professor Eivind Hiis Hauge, Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet - UHR

Professor Leif Arne Heløe, Norsk institutt for by- og regionforskning – NFR

Generalsekretær professor Reidun Sirevåg, observatør for DNVA

Varamedlemmer:

Professor Ivar B. Ramberg, Ramberg Consulting AS – DNVA (for Hylland)

Rektor Sigmund Grønmo, Universitetet i Bergen – UHR (for Bjørhovde)

Professor Jens G. H. Iversen, Universitetet i Oslo – DNVA (for Hugdahl) inntil 30.06.2006

Professor Egil Leer, Universitetet i Oslo – DNVA (for Hugdahl) fra 30.06.2006

Professor Lars Walløe, Universitetet i Oslo – DNVA (for Bliksrud)

Professor Rune Nilsen, Universitetet i Bergen – UHR (for Hiis Hauge)

¹ Det engelske navnet på Senter for grunnforskning er Centre for Advanced Study at the Norwegian Academy of Science and Letters.

Generalsekretær Anne Lise Ryel, Kreftforeningen - NFR (for Heløe)

Styret hadde 4 møter i 2006. Her ble følgende hovedsaker drøftet og/eller besluttet:

Valg av forskergrupper for 2008/2009 - regnskap 2005 - budsjett 2006 - styrets årsberetning 2005 - søknad om midler fra Kunnskapsdepartementet 2007 - halvårsregnskap 2006 - overføring av midler til Driftsfondet - etablering av budsjettpost for å styrke Senterets tverrfaglige forskning - omfordeling av midler mellom forskergruppene 2005/2006 - endelig revisjon av samarbeidsavtalen med Universitetet i Tromsø (UiT) - prosessen med å finne frem til kandidater for 2009/2010 - evaluering av oppnevningprosessen for forskergruppene 2008/2009 - lengden på forskeropphold ved Senteret - deltakelse i *European Network of Institutes of Advanced Study* (NetIAS) - samarbeid med CAS' søsterorganisasjoner i Norden - organisering av seminar om *Fremragende forskning i Norge* - opprettelse av lønnsutvalg og lønnsjusteringer - fornyelse av samarbeidsavtalene med Universitetet i Bergen (UiB), Universitetet i Oslo (UiO) og Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU) - diskusjon av fremdriften hos forskergruppene 2006/2007 - drøfting av kvalitetskravene til vitenskapelige publikasjoner i Senterets regi - diverse oppussings- og vedlikeholdsprosjekter.

1.1 Ledelse og administrasjon

Administrasjonen besto av fire ansatte og to eksterne konsulenter på deltid. Willy Østreng er åremålstilknyttet som vitenskapelig leder med ansvar for Senterets daglige drift og faglige virksomhet. Kontorsjef Unn Haaheim Hagen leder den løpende administrative virksomheten, mens rådgiver Maria M. L. Sætre har sitt hovedvirke knyttet til administrasjonen av Senterets faglige arbeid, bl.a. ajourføring og vedlikehold av Web-sidene, ansvar for driften av arkiv- og bibliotekjenestene og arbeidet med Senterets publikasjoner. Konsulent Marit Finnemyhr Strøm er ansvarlig for betjening av sentralbordet, registrering av forskere, utsending av post og informasjonsmateriale samt generell administrativ bistand. I tillegg har prosjektleder Bjarne Røsjø ved *Faktotum Informasjon A/S* vært medredaktør for CAS' Informasjonsblad og involvert i produksjonen av Senterets bokprosjekt: *Consilience. Interdisciplinary Communications 2005/2006* og *Annual Report 2005*. Gorm Johnsen ved *Universitetets senter for informasjonsteknologi* (USIT) har vært ansvarlig for driften av dataanlegget og dataassistansen til forskerne. Fra 21.08.06 ble dette ansvaret overtatt av Torben Rønneberg som har arbeidsplass ved Senteret to dager i uken - tirsdager og torsdager. I perioder med stort arbeidspress har det i tillegg vært leid inn kontorhjelpe utenfra.

Den faste administrasjonen har ukentlige møter hvor saker av betydning for den løpende virksomheten drøftes. Det er dessuten avholdt flere møter mellom administrasjonen og lederne for de forskergruppene som er invitert til opphold ved Senteret. Formålet med disse møtene er å bistå gruppene i planleggingen av oppholdet. Erfaringen viser at de gruppene som legger arbeid i planleggingsfasen får større faglig utbytte av oppholdet. Det legges derfor stor vekt på disse møtene.

Samarbeidet med kontaktutvalgene ved de seks universitetene og Norges Handelshøyskole (NHH) er ytterligere styrket, blant annet gjennom omorganiseringen av utvalgene og videreføringen av de årlige møtene mellom disse utvalgene og vitenskapelig leder. Kontaktutvalgene, som tidligere var satt sammen av fagpersoner rekruttert av Senteret, er nå erstattet med universitetenes egne forskningspolitiske organ, så som forskningsnemder, forskningsutvalg og /eller dekanater. Denne endringen sikrer større faglig oppmerksomhet om Senterets tilbud hos våre samarbeidspartnere enn tilfelle var tidligere. Samtidig møter vitenskapelig leder universitetsledelsen direkte gjennom møtene i disse utvalgene.

Forhandlingene om en revisjon av samarbeidsavtalen med UiT ble avsluttet 01.06.06. Her ble det oppnådd enighet om at avtalen skal ha samme ordlyd som de samarbeidsavtalene Senteret har med sine seks øvrige samarbeidspartnere. Det innebærer bl.a. at forskere fra UiT som inviteres til CAS får ekstraordinær forskningstermin og mottar full lønn fra universitetet.

Forhandlingene om en forlengelse av samarbeidsavtalene CAS har med UiB, UiO og NTNU ble avsluttet i perioden. Avtaleteksten fra foregående avtaleperiode ble i det alt vesentlige videreført og presisert for en ny femårsperiode med virkning fra 1. januar 2007.

Av faglig betonte tiltak har Senteret videreført onsdagsseminarene også i 2006. Formålet med disse seminarerne er å stimulere kommunikasjon, dialog og kontakt på tvers av forskningsfelt, grupper og disipliner (Se vedlegg 1). Dette tiltaket er ett av flere for å styrke Senterets tverrfaglige formål og profil. Blant annet er det fra 2007 opprettet en egen post på budsjettet for ekstra finansiell støtte til de gruppene som arbeider tverrfaglig. Fra 2007 fremhever Senteret dessuten i sine årlige utlysninger ønskeligheten av å rekruttere tverrfaglige grupper.

Redaksjonen for Informasjonsbladet har planleggingsmøter i forkant av hver utgivelse basert på forutgående diskusjoner i administrasjonsmøtet. Hvert nummer inneholder omtale av forskergruppens arbeid og en leder som adresserer aktuelle forskningspolitiske tema av interesse og betydning for Senterets virksomhet. Det er dessuten besluttet å øke den allmennvitenskapelige nytten av bladet gjennom temapresentasjoner som angår både humaniora, samfunnsvitenskap og naturvitenskap.

1.2 Annet

Basert på de tilbakemeldinger administrasjonen har fått fra forskerne vurderes arbeidsmiljøet ved Senteret som godt. Sykefraværet var i 2006 totalt på 16 dager. Virksomheten forurenses ikke det ytre miljø.

2. SENTERETS FORMÅL OG ARBEID

Senteret ser det som en viktig oppgave å videreføre arbeidet med å realisere målene som er formulert i Vedtektenes § 2:

- A. Den faglige aktiviteten i Senteret skal kjennetegnes ved den høyeste internasjonale standard og derved bidra til å heve kvalitetsnivået på grunnforskning og tverrvitenskapelig teoretisk arbeid i Norge innenfor feltene humaniora/teologi, samfunnsfag/jus og naturvitenskap/medisin/matematikk.
- B. Senteret skal gi anledning til uforstyrret arbeid med problemer som ikke behøver å gi kortsiktig avkastning.
- C. Senterets faglige virksomhet skal være langsiktig, selvstendig og av varig karakter.
- D. Senteret skal være en nasjonal institusjon, og bidra til bred formidling av de resultater som frembringes.
- E. Senteret skal gi rammen for et nært faglig samarbeid mellom norske og utenlandske forskere.

Et avgjørende element i arbeidet med å realisere disse målsettingene er å rekruttere medarbeidere som kan vise til faglige resultater på høyt internasjonalt nivå. Samtidig oppmuntrer Senteret til bredest mulig samarbeid innen rammen av ordningen med temagrupper. Denne formen for lagarbeid synes å fungere godt med den størrelse, den faglige tyngde og de ungdommelige innslag (på postdoktor-nivå) som hver gruppe har. Den sosiale

og faglige kontakten mellom de tre temagruppene styrker så vel det vitenskapelige som det sosiale miljø ved Senteret. De ukentlige onsdagsseminarene er ett av flere tiltak for å fremme kontakt på tvers av disiplinære og tematiske skiller. Det ble avholdt 32 fellesseminarer i 2006 (Se vedlegg 1). I 2007 ga Senteret ut boken: *Consilience. Interdisciplinary Communications 2005/2006*, som er basert på foredragene i disse seminarene. Bidragene til denne boken, som er den tredje i en serie av årlige utgivelser, er fagfellevurdert. Serien redigeres av vitenskapelig leder og har fått positiv mottakelse, nasjonalt så vel som internasjonalt.

Budsjettøkningene fra Kunnskapsdepartementet i fireårsperioden 1998-2002 har muliggjort en styrking av det administrative servicetilbudet til gjesteforskerne og lagt grunnlaget for å øke den direkte økonomiske støtten til prosjektene. Begge deler har bidratt til å gjøre Senteret til et mer attraktivt sted for fremtredende forskere. Etter 2002 har imidlertid realverdien av statsstøtten stagnert, hvilket har redusert muligheten for ytterligere forbedringer (Se nedenfor).

De tre gruppene disponerer 6 kontorer hver, hvorav enkelte har kontorplass til to forskere. Imidlertid er det tidvis trangt om plassen og det er ønskelig med en økning i antall disponible kontorer. Vitenskapsakademiet, som selv har stort behov for flere kontorer, har imidlertid ikke kunnet imøtekomme dette ønsket.

3. FORSKERGRUPPER OG FAGLIG AKTIVITET

De tre gruppene som startet sitt arbeid høsten 2005 og videreførte dette våren 2006, arbeidet med følgende temaer:

- **Narrativ teori og analyse**
ledet av professor Jakob Lothe, UiO
- **Miljøøkonomi: Virkemidler, teknologiutvikling og internasjonalt samarbeid**
ledet av professor Michael Hoel, UiO
- **Statistisk analyse av komplekse forløpsdata**
ledet av professorene Odd O. Aalen og Ørnulf Borgan, UiO

Prosjektet **Narrativ teori og analyse** tok utgangspunkt i premisset om at ingen kultur kan oppstå og/eller bestå uten at menneskelige erfaringer defineres gjennom fortellinger. Med utgangspunkt i narrativ teori, som er et ekspanderende og tverrfaglig forskningsfelt, tok forskningsgruppen sikte på å studere litterær fiksjon, filmfiksjon og historiske fortellinger. I dette arbeidet la gruppen til grunn at det er en nær sammenheng mellom narrativ teori og analyse og at måten en fortelling er strukturert og forstått på har store konsekvenser for tolkingen. Gruppen valgte å studere to problemfelt: 1. Analyse av modernistisk fortellerkunst samlet om fiksjonene til Joseph Conrad og Franz Kafka. Modernistisk fiksjon slik den bl.a. avspeiles i Conrads og Kafkas forfatterskap utfordrer narrativ teori og analyse blant annet ved å problematisere realistiske narrative premisser. 2. Teoretisk undersøkelse av fortelling konsentrert rundt forholdet mellom fiksjon og historie. Her konsentrerte forskningsgruppen seg om narrativ representasjon av og ulike former for respons på Holocaust. Narrative fremstillinger av Holocaust kan være både selvbiografiske og fiktive. I studiet av begge variantene fokuserte gruppen på det komplekse og skiftende forholdet mellom fortidig og nåtidig selvforståelse slik de fremstår i førstepersons selvbiografiske fortellinger og i fiktive Holocaust fortellinger. For en mer omfattende presentasjon av prosjektet og dets foreløpige resultater se gruppens rapport i denne Årsberetningen.

Prosjektet **Miljøøkonomi: Virkemidler, teknologiutvikling og internasjonalt samarbeid** tok utgangspunkt i premisset om at virkeligheten er langt mer kompleks enn enkle

økonomiske modeller ofte forutsetter. Det innebærer at kunnskapen om egenskaper knyttet til ulike miljøøkonomiske virkemidler er begrenset, og at fordeler og ulemper ved disse virkemidlene bare er kjente under forenklete forutsetninger til resten av økonomien. Formålet med prosjektet var derfor å øke kunnskapen om egenskapene til flere typer miljøøkonomiske virkemidler. I dette arbeidet inkluderte gruppen flere sentrale egenskaper ved økonomien som har blitt utelatt i tidligere analyser, så som vridende skatter og avgifter, endogen teknologiutvikling, dynamikk, irreversibilitet og tidskonsistens, bedrifter og markedsrett, internasjonal handel, internasjonale og interregionale miljøproblemer og begrenset rasjonalitet, altruisme og avhengighet mellom individers preferanser. For en mer omfattende presentasjon av prosjektet og dets foreløpige resultater se gruppens rapport bak i denne Årsberetningen.

Prosjektet **Statistisk analyse av komplekse forløpsdata** hadde som formål å bidra til utviklingen av statistisk metodologi for komplekse forløpsdata. Forløpsanalyse benyttes for å analysere insidens og prognose av kreft og andre kroniske sykdommer. Den betegner et sett med statistiske metoder som brukes til å analysere og beskrive levetider, varigheter og mer komplekse livshistorier. Analysen av komplekse forløp med mange begivenheter og tilleggsinformasjon (kovariater) er fremdeles lite utviklet. For eksempel bør behandlingssuksess ikke bare måles ved hvor lenge pasienten lever, men også ved hvordan sykdommen utvikler seg når det gjelder remisjonsperioder og livskvalitet. På denne bakgrunn tok gruppen sikte på: 1. å studere forbindelsen med moderne teorier for kausalitet, 2. å studere metoder som kan håndtere uobservert heterogenitet på en realistisk måte, 3. å studere metoder for å inkorporere høydimensjonale genekspresjonsdata i overlevelses- og forløpsanalyse, 4. å utvikle alternativer til den vanlig brukte Cox-regresjon som er bedre egnet til å håndtere dynamiske kovariater og tidsavhengige kovariat-effekter og 5. å utvikle brukbare summariske mål for komplekse forløp. For en mer omfattende presentasjon av prosjektet og dets foreløpige resultater se gruppens rapport i denne Årsberetningen.

Forskergruppene 2006/2007 startet sitt arbeid i august 2006. Forskningstemaene for disse gruppene er:

- **Forestillinger om forvandling. Oppstandelse, taksonomi og transformativ praksis i tidlig kristendom**, ledet av professor Turid Karlsen Seim, UiO
- **Endringer i familiemønsteret i Norge og andre industrialiserte land: Årsaker, konsekvenser og framskrivninger**, ledet av professorene Øystein Kravdal og Nico Keilman, UiO
- **Spinn- og ladnings-transport i nanostrukturer**, ledet av professorene Arne Brataas og Asle Sudbø, NTNU

Informasjonsblad nr. 2, 2005 omtaler 2005/2006-gruppens virksomhet, mens

Informasjonsblad nr. 1, 2006 omtaler utvalgte forskningstemaer for disse prosjektene.

Informasjonsblad nr. 2, 2006 omtaler 2006/2007-gruppens virksomhet.

Informasjonsbladene finnes i engelsk og norsk utgave og ligger på Senterets nettsider:

www.cas.uio.no.

Styret sluttbehandlet i juni 2006 nominasjonen av de grupper som skal være ved Senteret i 2008/2009. Antallet innkomne forslag var 25, hvilket var flere enn året før. Fire av kandidatene trakk seg senere grunnet stort arbeids- og tidspress. Etter to behandlinger i styret ble 11 forslag sendt til internasjonal fagfelleevaluering våren 2006. I alt ble det innhentet 61 evalueringsrapporter fra framstående, uavhengige internasjonale forskere. På dette grunnlag

besluttet styret å invitere følgende forskergrupper til Senteret i 2008/2009:

- **Early Networking in Northern Fennoscandia**, ledet av professor Charlotte Damm, UiT
- **Understanding the role of water in development and history**, ledet av professor Terje Tvedt, UiB
- **Nonlinear partial differential equations**, ledet av professorene Helge Holden, NTNU og Kenneth H. Karlsen, UiO

Høsten 2006 startet utvelgelsesprosessen for 2009/2010. Senteret mottok et stort antall forslag, i alt 21, hvorav 18 gikk videre til neste runde.

4. ANDRE FAGLIGE AKTIVITETER

Vitenskapelig leder har i løpet av 2006 produsert flere fagarbeider, bl.a. redigert en bok og fått antatt artikler i fagfelleverderte tidsskrifter. Han har også vært invitert som foredragsholder til nasjonale og internasjonale konferanser og møter innenfor sitt forskningsområde, se vedlegg 2.

5. MÅL OG RESULTATER

I løpet av året har 81 forskere bidratt med forskningsinnspill til Senterets 6 prosjekter. Av disse hadde 57 forskere lengre opphold (fra én til elleve måneders varighet) ved Senteret, hvorav 28 var utlendinger. Det internasjonale innslaget har vært stort; 45 forskere fra 17 land² og 4 kontinenter deltok i forskningen. Av disse var 15 kvinner. Også innslaget av yngre forskere har vært betydelig i 2006: 6 postdoktor-stipendiater og 8 doktorgradsstudenter.

Våren 2006 arbeidet 42 forskere ved Senteret, herav 31 med lengre opphold. Av disse var 19 norske og 23 fra andre land. Senteret var i denne perioden arbeidsplass for 3 postdoktor-stipendiater og 4 doktorgradsstudenter. I tillegg ga et stort antall seminar- og konferansedeltakere faglige innspill til de enkelte prosjektgruppene, se grupperapportene bak i denne Årsberetningen.

Høsten 2006 arbeidet 39 forskere ved Senteret. Av disse hadde 26 lengre opphold fordelt likt mellom norske og utenlandske forskere. I tillegg var det et stort antall eksterne seminar- og konferansedeltakere.

Større seminarer og workshops med bred nasjonal og internasjonal deltakelse har blitt en naturlig del av den faglige aktiviteten i alle gruppene. I 2006 ble det arrangert 10 workshops/seminarer av denne typen. Flere av gruppene har også planlagt oppsummerings- og evalueringsseminarer etter at oppholdet ved CAS er avsluttet. I tillegg ble det arrangert en rekke interne arbeidsseminarer i gruppene (Se grupperapportene bak i denne Årsberetningen).

Vekselvirkninger mellom de utenlandske og de norske forskerne, samt de mange foredrag de utenlandske gjestene har holdt ved norske universiteter og i andre akademiske fora bidrar til en viktig internasjonalisering av norsk forskning generelt og er et betydelig resultat i seg selv (se grupperapportene bak i denne Årsberetningen).

Senteret forventer en rekke fagfelleverderte publikasjoner i form av bøker og internasjonale tidsskriftartikler som resultat av virksomheten. På grunn av lang trykningstid

² Belgia, Brasil, Danmark, Finland, Frankrike, Israel, Iran, Japan, Nederland, Polen, Russland, Storbritannia, Sverige, Taiwan, Tyskland, Ungarn og USA

er det umulig å ha en fullstendig oversikt over resultatene av arbeidet i 2006 på det nåværende tidspunkt. Noen arbeider er alt utgitt, men de fleste er enten til vurdering, foreligger i manuskript eller er gjenstand for videre bearbeiding og evaluering. En fullstendig oversikt over resultatene av arbeidet i inneværende år vil først kunne foreligge om noen år. Rapportene fra de tre forskergruppene 2005/2006 viser at det foreløpige tallet på publiserte rapporter og/eller rapporter under bearbeiding og publisering allerede er oppe i 175 arbeider, hvorav flere bøker. I tillegg kommer de 32 artiklene som er publisert i boken: *Convergence. Interdisciplinary Communications 2004/2005*, CAS, Oslo, 2005. I denne sammenheng bør det bemerkes at en av bøkene: Jakob Lothe og Anette Storeide (eds): *Tidsvitner: Fortellinger fra Auschwitz og Sachsenhausen*, Gyldendal, Oslo 2006 ble kåret til Årets bok av Morgenbladets lesere samtidig som den kom høyt opp på forlagets salgslister for høsten 2006. Flere utenlandske forlag har uttrykt interesse om å få dette arbeidet oversatt og utgitt i andre land.

I tillegg er følgende mål nådd i 2006

- Utvelgelsesprosedyren for nye forskergrupper holder et høyt internasjonalt nivå og er stadig under forbedring. Utvelgelsen går over en 8-måneders periode før de ca. ni beste prosjektene blir gjenstand for en uavhengig internasjonal evaluering. 'Finalistene' til det akademiske året 2008/2009 ble i gjennomsnitt vurdert av 5,5 fagfeller fra flere land.
- Informasjonsbladet holder høy kvalitet. Det kommer ut to ganger per år i norsk (12 000 ex) og engelsk (1000 ex) utgave. Informasjonsbladet blir sendt til alle universitetsansatte i fagstilling i Norge, og til utenlandske forskere som tidligere har vært tilknyttet Senteret. I tillegg sendes bladet til pressen, Stortinget, berørte departementer og andre interesserte.
- Kontakten med norske forskere utenfor Oslo-området er bedret. I 2008/2009 ble 18 av i alt 25 gruppeledere nominert fra andre samarbeidspartnere enn UiO. Universitetet i Bergen hadde 5 nominasjoner og NTNU 6. Gledelig var det også at Universitetet for miljø og biovitenskap (UMB), som først kom med i dette samarbeidet i 2005, nominerte 4 kandidater. Denne tendensen bekreftes også for det akademiske året 2009/2010 da 16 av i alt 21 nominasjoner kom fra samarbeidspartnere utenfor Oslo-området.
- Kontakten med fagmiljøene ivaretas gjennom kontaktutvalg som er opprettet ved alle universitetene og NHH. Ordningen fungerer godt, ikke minst etter at kontaktutvalgene ble identiske med de sentrale forskningsorganene. Enkelte steder er det dekanatet som fungerer som kontaktutvalg, andre steder er det spesielt oppnevnte forskningsutvalg. Etter denne endringen har CAS direkte adgang til de faglige premissleverandører og beslutningstakere hos samarbeidspartnerne. Dette har øket verdien og betydningen av de årlige møtene vitenskapelig leder har med kontaktutvalgene.
- Revisjonen av samarbeidsavtalen med UiT ble avsluttet i 2006, hvilket innebærer at den er likelydende med de øvrige samarbeidsavtalene CAS har inngått.
- Enkelte fagseminarer i Senterets regi er lagt til universiteter utenfor Oslo. Formålet med dette er at flere fagfolk enn de som er direkte involvert i gruppearbeidet ved CAS skal kunne involveres i arbeidet som diskusjonsdeltakere. Dette utvider Senterets nasjonale nedslagsfelt til å omfatte flere fagpersoner enn de som er medlemmer av de respektive gruppene. Senteret vil se på muligheten for å utvikle dette tilbudet videre og gjøre det til en mer permanent del av universitets- og høgskolesamarbeidet.
- Det gode, konstruktive og gjensidig forpliktende samarbeidet med andre akademiske og forskningsadministrative institusjoner i Norge, bl.a. Det Norske Videnskaps-Akademi (DNVA), Universitets- og høgskolerådet (UHR) og Norges forskningsråd (NFR) er

- videreført i perioden, blant annet gjennom planlegging og gjennomføring av felles forskningspolitiske arrangementer (se neste punkt).
- 30. oktober 2006 arrangerte CAS, UHR og NFR et heldagsseminar om betingelsene for *Fremragende forskning i Norge*. Seminaret, som samlet 82 deltakere på høyt politisk og akademisk nivå, ga støtet til en debatt i pressen i ukene etter seminaret.
 - Arbeidet med å etablere sterkere kontakt til internasjonale søsterorganisasjoner ble ytterligere styrket i 2006. Dette skjedde først og fremst gjennom det utvidede samarbeidet i *NetIAS* som har som formål å gi CAS og dets europeiske søsterorganisasjoner en rolle i utformingen av EUs rammeprogrammer, og å bli definert som en mottaker av forskningsmidler fra unionen. CAS tok også initiativet til en samling av nordiske søsterorganisasjoner til et møte ved Uppsala universitet våren 2006. Formålet med møtet var å undersøke muligheten for gjennomføring av fellesprosjekter på nordisk basis og å styrke den nordiske innflytelsen i *NetIAS*. Et oppfølgingsmøte i Oslo på våren 2007 er under vurdering.
 - Den tverrvitenskapelige komponenten i Senterets arbeid er styrket gjennom videreføringen av de ukentlige lunsjseminarene og ved opprettelsen av en egen budsjettpost for denne type forskning. I kommende utlysninger vil det dessuten bli oppfordret til at kandidatene utformer sektorovergripende prosjektforslag.
 - Den eksterne formidlingen av forskningsresultatene skjer gjennom publiseringskanaler som har fagfellevurdering. I tillegg publiseres populariserte artikler i CAS' Informasjonsblad og bokserien *Interdisciplinary Communications*. Bokserien ble opprettet i 2003 som et tiltak for både å stimulere den tverrfaglige komponenten i Senterets arbeid og for å nå en leserkrets også utenfor ekspertenes rekker. Årets bok foreligger i et opplag på 900 eksemplarer og distribueres gratis til en rekke forskningsmiljøer i inn- og utland, og oversendes til interesserte institusjoner/personer på forespørsel. Bemerkes bør det også at boken: *Tidsvitner: Fortellinger fra Auschwitz og Sachsenhausen*, redigert av Jakob Lothe og Anette Storeide, fikk stor oppmerksomhet i presse, radio og TV, hvilket gav flere eksterne tilbakemeldinger til Senteret og positiv oppmerksomhet omkring forskningen.

6. ØKONOMI

6.1 Senter for grunnforskning

Statsbevilgningen til Senteret for 2006 var på 14,214 millioner kroner. Dette er en økning fra foregående år på kr. 144 000, dvs. 1 %. Denne økningen kompenserer ikke fullt ut for pris- og lønnsjusteringer, og har derfor ikke brakt Senteret nærmere det bevilgningsmålet på rundt 15 millioner kroner som evalueringsutvalget (Bjørgo-utvalget) anbefalte for Senteret så tidlig som i 1997. I nominell verdi gjenstår det fortsatt rundt 1 million kroner før bidraget fra staten er på det anbefalte nivå. Fraværet av realøkninger de tre siste årene innebærer at arbeidet med å bygge opp et fullverdig referansebibliotek og en allmennvitenskapelig tidsskrift- og boksamling bremser opp. Det samme gjelder behovet for å bedre den datafaglige støtten til forskerne. CAS' søsterorganisasjoner i andre vestlige land har ansatt datakonsulenter og bibliotekarer på full tid.

Omrioriteringer på Senterets budsjett for 2005 gjorde det mulig å øke gruppenes budsjett for 2005/2006 til 3 millioner per forskergruppe. Midlene til gruppene 2007/2008 er økt til 3,2 millioner kroner per gruppe. De midler Senteret stiller til disposisjon for de tre forskergruppene skal dekke generelle prosjektkostnader, samt stipend og frikjøp av

utenlandske forskere, inklusive bolig-, reise-, konferanse- og seminarutgifter. Ressursrammene har inntil nylig vært altfor knappe til at man kan hente inn et tilstrekkelig stort antall virkelig ledende internasjonale forskere til Norge. I den grad de økonomiske forholdene ligger til rette for det vil Senteret prioritere dette sterkere i tiden fremover. For å kunne frikjøpe de beste utenlandske forskerne for lengre forskningsopphold vil hver prosjektgruppe ha behov for en økning i disponible midler på rundt 1 million kroner i forhold til dagens nivå. Det vil si at hver gruppe på sikt bør gis et budsjett på 4,2 millioner kroner.

Som i tidligere år representerer universitetsavtalene en betydelig tilleggsfinansiering idet gjesteforskere fra de norske universitetene og NHH i hovedsak beholder sin lønn fra sine respektive hjemme-institusjoner i den perioden de er ved Senteret. Denne tilleggsfinansieringen representerer ca. 8 årsverk.

Senterets resultatregnskap for 2006 viser et driftsresultat på kr. 1 270.200. I dette beløpet ligger overførbare midler for forskergruppene 2006/2007 til bruk i vårsemesteret 2007. Disse overføringene er i det alt vesentlig et resultat av at det akademiske året ikke følger budsjettåret.

Balanseregnskapet viser en balanse på kr. 7.472.630. Av dette er kr. 1 983.141 kortsiktig gjeld. Det ble i 2006 overført kr. 4.000.000 fra Senter for grunnforskning til Driftsfondet ved Senter for grunnforskning.

Regnskapet for 2006 er satt opp etter forutsetning om fortsatt drift. Etter styrets oppfatning gir det fremlagte årsregnskap et rettviseende bilde av utviklingen og resultatet av virksomheten i Senter for grunnforskning per 31.12.2006. Regnskapet er revidert av revisjonsfirmaet Nitschke A/S.

6.2 Driftsfondet ved Senter for grunnforskning

Senteret inngår forpliktende avtaler inntil tre år frem i tid. Driftsfondet er etablert som en sikkerhet i forhold til disse langsiktige forpliktelsene. Driftsfondet består av en grunnkapital, som er urørlig, og disponible midler. Driftsfondet ble i februar 2006 tilført kr. 4.000.000 fra kapitalkonto i Senterets regnskap. Beløpet er ført direkte mot disponible midler. Det har ikke vært brukt midler fra Driftsfondet i 2006. Netto renteinntekter var kr. 304.949, og disse er tillagt fondet, slik at Driftsfondets samlede kapital ved årets slutt er kr. 12.954.573.

Driftsregnskapet for 2006 er satt opp etter forutsetning om fortsatt drift. Etter styrets oppfatning gir det fremlagte årsregnskap et rettviseende bilde av utviklingen og resultatet av virksomheten i Driftsfondet for Senter for grunnforskning per 31.12.2006. Regnskapene er revidert av revisjonsfirmaet Nitschke A/S.

Senter for grunnforskning, 22. februar 2007

Vedlegg:

1. Oversikt over fellesseminarene mellom forskergruppene 2006
2. Vitenskapelig leders faglige bidrag, konferansedeltakelse og møter i 2006